

Recenzija internistične knjige Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem

Saša Markovič

Pred nami je 4. knjiga monografije Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem. Gre za četrti del enciklopedije slovenske medicine izpod peresa prof. dr. Zvonke Zupanič Slavec. Knjiga se predstavlja s 556 stranmi besedila in s 1300 slikovnimi prilogami. Obravnava štiri obsežna področja medicine – interno medicino, urgentno medicino, nujno medicinsko pomoč in paliativno oskrbo. Vključeni sta tudi dve nadvse pomembni poglavji medicinske genetike in klinične prehrane. Knjigo je izdala, tako kot doslej že prejšnje, Celjska Mohorjeva družba.

Delo se začena z zgodovinskim opisom najpomembnejših odkritij in omenjenih področij v svetu, vendar nas avtorica kmalu pripelje v »domače loge« in kolikor je bilo mogoče natančno pripoveduje o razvoju medicine na domačih tleh. Delo je mojstrski spomenik slovenski medicini.

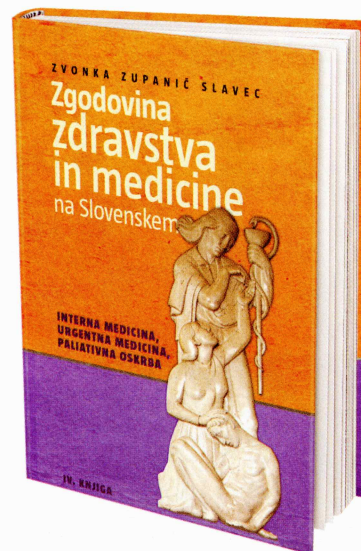
Kot je zapisala avtorica sama, izpolnjuje s to knjigo dolg do svoje stroke kot zdravnica, zgodovinarica medicine in medicinska humanistka. Takšnega dela Slovenci še nismo imeli in ga verjetno ne bo vsaj naslednjih 100 let. Tako obsežnega in vsebinsko bogatega dela ne srečamo pogosto niti v literarnih zapuščinah veliko večjih narodov. Poleg tega tako obsežne in enciklopedične pregledne običajno pripravi številna ekipa strokovnjakov, delo, ki je pred nami, pa je, ob uredništvu Sente Jaunig, zbrala in napisala profesorica sama.

V knjigi objavljeni podatki so plod vztrajnega brskanja po obstoječih, močno razdrobljenih in ponekod popolnoma neurejenih informacijah,

pa tudi opravljenih intervjujev in pogovorov s še živečimi posamezniki. Koliko prebiranja in iskanja podatkov je bilo potrebnega za takšno knjigo! Ker sem tudi sama nekaj malega sodelovala pri zbiranju podatkov o interni medicini in obenem služila tudi kot pričevalka časov, o katerih, žal, ne obstajajo prav nobene zabeleške, je skoraj neverjetno, kako je prof. Zupanič Slavec uspelo zbrati toliko dejstev, da jih je lahko uvrstila v zgodovino. Kar se na prvi pogled zdi kot enostavno navajanje zgodovinskih dejstev in zbiranje podatkov, se v luči teh okoliščin pokaže skoraj nedosegljivo.

Knjiga je napisana v razumljivem jeziku tudi za laične bralce. To pisanje prinaša sopotnikom spomine, mladim pa spoznavanje delovanja njihovih učiteljev in predhodnikov. Za marsikoga, ki je živel v časih, zajetih v tej knjigi, se vsebina močno prepleta z njegovim življenjem. Zato se bo našel v zapisanem marsikateri posameznik, tudi tisti, ki v knjigi ni omenjen z imenom.

Avtorica nas napoti na potovanje skozi čas in niza zgodbe o uspehih medicine in vlogi posameznikov na tej poti. Knjigo je posvetila doc. dr. Ivanu Matku st. in drugim zamolčanim ali kakorkoli iz spomina izbrisanim slovenskim zdravnikom, ki so motili povojne »čiste čase«. Udeležbe posameznih vodilnih zdravnikov tistega časa, kot tudi njihovo sodelovanje v drugih, za zdravnika nespodobnih in neetičnih dejanjih, v knjigi niso vidno izpostavljene. In vendar so del naše, slovenske zgodovine! Pa bi jih bilo treba omeniti? Ne vem. Morda mlajšim generacijam v vednost, da so dejanja v imenu katerekoli ideologije zavržna, z mislijo in željo, da se to ne

bi nikoli več ponovilo. V opombah je sicer citirana literatura, ki priča o teh dejanjih in posameznikih ter odpira možnost, da si vsak, ki ga to zanima, poišče vir sam. Večina pa tega skoraj zagotovo ne bo storila.

Ta izjemno zanimiva knjiga je gotovo ena tistih, ki je ne bomo mogli pozabiti. Četudi niste navdušen bralec zgodovine, vas bo ta mojstrovina pritegnila, zato vam svetujem, da se je lotite morda v prostem času, v kakšnem deževnem popoldnevu ali v bolj mirnem dežurstvu. Morda vas bo navdušilo prelistavanje, pregledovanje slik ali branje posameznih skrbno izbranih anekdot, skritih med besedilom. Ali pa morda sočni opisi razvoja vaše stroke, kaj so počeli vaši učitelji in predhodniki ali pa kaj je napisanega o vaših kolegih in znancih. Motivov za branje je vsekakor veliko.

Morda pa vam bo branje ali prelistavanje te knjige dalo vnovič misliti, kako velika je medicina in kako pomemben in veličasten je naš poklic, ne glede na to, kako nanj gleda trenutna dnevna politika. Ko bo sedanost minila in bo postala zgodovina, vam jamčim, da bomo zmagovalci zdravniki. Da bo zares tako, izpričuje tudi ta knjiga.

Prof. dr. Saša Markovič, dr. med.,
v. svet., Ljubljana